संस्कृत वार्ता:

दिनाङ्क : 02/06/2026 सायम् - 06:20

<u>आदौ मुख्यवार्ता:</u>

- राष्ट्रपतिना द्रौपद-मुर्मु-वर्यया प्रोक्तं यत् शिक्षा सशक्तीकरणस्य महत्वपूर्णं साधनं विद्यते अपि च वास्तविकविकासः तदैव सम्यग्रूपेण प्राप्स्यते यदा समाजस्य सर्वे एव पक्षाः सामाजिकेन,आर्थिकेन,शैक्षिकेन च रूपेण विकसिताः भविष्यन्ति ।
- यूनिफाइड-पेमेंट्स-इंटरफेस् (यूपीआई) इत्यनेन विगतमासे त्रयोविंशति-दशमलव-विंशति-अर्बुदरुप्यकाणाम् आदानप्रदानविषयकं शिखरं समावाप्तम् ।
- केंद्रसर्वकारेण आव्रजननियमे निर्गतायाः अधिसूचनायाः अनुसारम् अधुना अशीत्यधिकैकशतं दिनानि यावत् आगम्यमानाः वैदेशिकाः यदि स्वकीयं प्रवास-समयं वर्धयितुमिच्छन्ति तर्हि तेभ्यः आव्रजनावधेः समाप्तिपूर्वम् एव पञ्जीकरणम् अनिवार्यम् अस्ति ।
- भारतस्य मुख्यन्यायाधीशः न्यायमूर्तिः सूर्यकान्तः इत्यसौ अद्य सर्वोच्चन्यायालयस्य पञ्चन्यायाधीशेभ्यः पदस्य शपथवचनं प्रायच्छत् । सर्वोच्चन्यायालये न्यायाधीशानां संख्या समेध्य अष्टत्रिंशत् सञ्जाता ।
- अपि च
- विज्ञान-प्रौद्योगिकी-मंत्री डॉ. जितेंद्र-सिंहः जर्मनीदेशस्य थुरिंगिया इत्यस्य मंत्री राष्ट्रपतिः च मारियो-वोग्ट इत्यसौ च अद्य नवदिल्ल्यां क्वांटम-संचारस्य, फोटोनिक्स इत्यस्य, उद्योग-नेतृत्वभूतस्य डीप-टेक-सहयोगस्य च विषये

चर्चितवन्तौ ।_

<u>अथ वार्ता: विस्तरेण</u>

राष्ट्रपतिः-छात्रवृत्तिः

राष्ट्रपतिना द्रौपद-मुर्मु-वर्यया प्रोक्तं यत् शिक्षा सशक्तीकरणस्य महत्वपूर्णं साधनं विद्यते । शिक्षा एव जनान् आत्मनिर्भरं, जागरुकः, सक्षमश्च कारयति । अद्य नवदिल्ल्याम् असौ जनजातीय-छात्रवृत्ति-लाभार्थिनः सम्बोधयति स्म। अस्मिनवसरे सा प्रोक्तवती यत् वास्तविकविकासः तदैव सम्यग्रूपेण प्राप्स्यते यदा समाजस्य सर्वे एव पक्षाः सामाजिकेन,आर्थिकेन,शैक्षिकेन च रूपेण विकसिताः भविष्यन्ति ।

सा रेखाङ्कितवती यत् सर्वकारस्य छात्रवृत्तियोजनया जनजातिवर्गेभ्यः उच्चशिक्षायाः अवसराणां च प्रदानेन तेषां जीवनं परिवर्तितम् । द्रौपदीमुर्मुवर्या अकथयत् यत् भारते प्रतिभासम्पन्नानां नैयून्यं न अस्ति अपि तु तेषाम् अभिज्ञानं , पोषणं , तेभ्यः उचितमार्गदर्शनप्रदानं च आवश्यकम् अस्ति ।

यूपीआई - उपलब्धि:

यूनिफाइड-पेमेंट्स-इंटरफेस् (यूपीआई) इत्यनेन विगतमासे त्रयोविंशति-दशमलव-विंशति-अर्बुदरुप्यकाणाम् आदानप्रदानविषयकं शिखरं समावाप्तम् । वित्तीय-सेवा-विभागः सार्वजनिकसंदेशमाध्यमे लिखिते संदेशे डिजिटल इति रूपेण धनादानप्रदानं स्वीकर्तुं नागरिकान् प्रति आभारं व्यक्तीकृतवान् ।अवधेयं यत् यूपीआई

इत्येतत् प्रकल्पं विश्वस्य सर्वोच्चत्वेन रीयल-टाइम-पेमेंट इति प्रकल्परूपेण समुद्भूतम् अस्ति ,यत् देशस्य डिजिटल-अर्थव्यवस्थायाः आधारः वर्तते ।

गृहमंत्रालयः-आव्रजननियमा:

केन्द्रसर्वकारेण आव्रजननियमे विदेश-नियमेषु च संशोधनं अधिसूचितम् अस्ति। नियमानुसारं , भारते अशीत्यधिकैकशतं दिनानि यावत् आगम्यमानाः वैदेशिकाः यदि स्वकीयं प्रवास-समयं वर्धयितुमिच्छन्ति तर्हि तेभ्यः आव्रजनावधेः समाप्तिपूर्वम् एव पञ्जीकरणम् अनिवार्यम् अस्ति । इतः पूर्वं ,अशीत्यधिकैकशतं दिनानाम् अवधेः समाप्त्यनन्तरं चतुर्दशदिनाभ्यन्तरं पञ्जीकरणम् आवश्यकम् आसीत् । गृहमंत्रालयेन आव्रजन-विदेशी-नियमः इत्येषा अधिसूचना निर्गता अस्ति यस्यां आव्रजन-विदेशीनियमः इत्यस्यान्तर्गतं पंजीकरणसीमायां समयसीमा अध्यर्थनातंत्रे च महत्वपूर्णानि परिवर्तनानि कृतानि सन्ति । यद्यपि , निर्धारितावधेः अनन्तरं पञ्जीकरणं केवलं आपत्काल-परिस्थितिषु एव स्वीकार्यं भविष्यति । प्रथमवारं, नियमेषु अन्तर्जालमाध्यमेन अध्यर्थनाप्रणालिः योजिता अस्ति । केनापि आदेशेन प्रभावितः जनः अधुना आव्रजनविभागायुक्तम् अन्तर्जालमाध्यमेन प्रार्थयितुं शक्नोति । अध्यर्थना आदेशप्राप्तिसमयात् त्रिंशद्दिनानाम् अभ्यन्तरम् एव कुर्यात् । आयुक्तः संबंधितपक्षं संश्रुत्य निर्णयं दास्यति अपि च विषयस्य समाधानं षष्टिदिनानाम् अभ्यन्तरं एव कुर्यात् ।

सर्वोच्चन्यायालयः-शपथवचनग्रहणम्

भारतस्य मुख्यन्यायाधीशः न्यायमूर्तिः सूर्यकान्तः इत्यसौ अद्य सर्वोच्चन्यायालयस्य पञ्चन्यायाधीशेभ्यः पदस्य शपथवचनं प्रायच्छत् । न्यायमूर्तिः शीलनागू, श्रीचंद्रशेखरः,

संजीवसचदेवा, अरुणपल्ली , वरिष्ठाधिवक्त्री वी. मोहना च सर्वोच्चन्यायालयस्य न्यायाधीशत्वेन शपथवचनं स्वीकृतवन्तः । अवधेयं यत् केन्द्रेण सर्वोच्चन्यायालय-कॉलेजियम इत्यस्य अनुशंसां पालयता ह्यः एव एतेषां नियुक्तिविषयिकी स्वीकृतिः प्रदत्ता । एताः नियुक्तयः राष्ट्रपतिना द्रौपदीमुर्मुवर्यया सर्वोच्चन्यायालय-संशोधन-अध्यादेशः इत्यस्य प्रतिष्ठापनानन्तरं कृताः सन्ति । अधुना भारतस्य मुख्यन्यायाधीशेन सह सर्वोच्चन्यायालये न्यायाधीशानां स्वीकृता संख्या चतुस्त्रिंशतः समेध्य अष्टत्रिंशत् यावत् कृता अस्ति ।

जितेंद्र-जर्मनमंत्री

विज्ञान-प्रौद्योगिकी-मंत्री डॉ. जितेंद्र-सिंहः जर्मनीदेशस्य थुरिंगिया इत्यस्य मंत्री-राष्ट्रपतिः मारियो-वोग्ट इत्यसौ च अद्य नवदिल्ल्यां क्वांटम-संचारस्य, फोटोनिक्स इत्यस्य, उद्योग-नेतृत्वभूतस्य डीप-टेकसहयोगस्य च विषये चर्चितवन्तौ । अस्मिन् अवसरे भाषमाणः डॉ. सिंहवर्यः अकथयत् यत् अद्य देशः विश्वस्य तृतीयस्य सर्वोच्च-स्टार्टअप-इकोसिस्टम इत्यस्य अध्यक्षतां करोति अपि च जैव-प्रौद्योगिकी, स्वास्थ्य-सेवा, जल-प्रौद्योगिकी, कृत्रिम-बुद्धिमत्ता ,अंतरिक्ष-प्रौद्योगिकी चेत्यादिषु क्षेत्रेषु अन्तराष्ट्रियसहयोगस्य महत्वपूर्णावसरान् प्रयच्छति । डॉ. सिंहः अकथयत् यत् भारत-जर्मनीदेशौ विज्ञान, प्रौद्योगिकी, नवाचार , जन-संबंध चेत्यादिषु विषयेषु एकस्य सुदृढसहयोगस्य आदनप्रदाने कुरुतः ।

राष्ट्रीय-पंचायत-पुरस्कारः

राष्ट्रीय-पंचायत-पुरस्कार-समारोहः श्व नवदिल्ल्याम् आयोजिष्यते । एते पुरस्काराः देशस्य द्वाचत्वारिंशत्संख्याकेभ्यः उत्कृष्ट-पंचायतेभ्यः प्रदास्यन्ते । समारोहावधौ ,

दीन-दयाल-उपाध्याय-पंचायत-सतत-विकास-पुरस्कारः इत्यस्याम् श्रेण्यां चतुस्त्रिंशत्-ग्रामपंचायतेभ्यः , नानाजी-देशमुख-सर्वोत्तम-पंचायत-सतत-विकास-पुरस्कार-श्रेण्यां च अष्ट-पंचायतेभ्यः पुरस्काराः प्रदास्यन्ते । प्राप्तपुरस्काराः पंचायत-प्रमुखाः स्वकीयाः सर्वोत्तम-कार्यप्रणालीः उपलब्धीन् चाधिकृत्य प्रस्तुतिं दास्यन्ति।

ऋतुविज्ञानविभागः

भारतीय-ऋतुविज्ञानविभागः इत्यनेन राजस्थान, गुजरात, पश्चिम-मध्य-प्रदेश, ओडिशा, आंध्रप्रदेशस्य तटवर्तिक्षेत्रेषु दिनसमये गर्जनेन विद्युत्तरङ्गचमत्कृतेन च सह झञ्झावातस्य सञ्चेतना प्रवर्तिता अस्ति । कर्नाटकस्य आन्तरिकक्षेत्राणि , केरलम्, माहे, लक्षद्वीप, तमिलनाडु, पुडुचेरी,कराईकल चेत्यादिषु क्षेत्रेषु श्वः यावत् तीव्रवृष्टिः भविष्यति । आगामिषु दिवसत्रयेषु हरियाणा, चंडीगढ़, दिल्ली, छत्तीसगढ़, झारखंड, गुजरात, गोवा, महाराष्ट्र, आंध्रप्रदेश, तेलंगाना पश्चिम-उत्तरप्रदेश प्रभृतिषु क्षेत्रेषु तीव्रझञ्झावातेन सह गर्जनस्य विद्युत्तरङ्गचमत्कृतस्य च संभावना वर्तते ।

सर्वोच्चन्यायालयः-अगस्त्यमलाई

तमिलनाडु-केरलराज्ययोः अगस्त्यमलाई-पारिस्थितिक-परिदृश्यम् इत्यस्य संरक्षितक्षेत्रेषु अतिक्रमणम् अधिकृत्य गम्भीर-संज्ञानम् अङ्गीकुर्वन् , सर्वोच्चन्यायालयः एकां समयबद्ध-अतिक्रमण-मुक्ति-योजनां निर्मातुं तां च प्राथमिकाधाररूपेण प्रतिष्ठापयितुं च निर्देशं प्रायच्छत् । सर्वोच्चन्यायालयः अतिक्रमणं कुर्वन्तः सर्वान् अष्टादशाधिकैकशतम् सेवानिवृतान् सर्वकारीयकर्मचारिणः विरुध्य अनुशासनात्मकं वैधानिकं च कार्याचरणं प्रवर्तयितुम् आदेशं प्रायच्छत् । न्यायमूर्तिः विक्रमनाथः संदीपमेहता इत्यनयोः पीठेन प्रोक्तं

यत् मद्रास-उच्च-न्यायालयेन प्रवर्तितानां विशिष्ट-निर्देशानां सर्वोच्चन्यायालयेन पारितादेशानां च अनन्तरम् अपि , अगस्त्यमलाई-संरक्षित-क्षेत्रेषु अतिक्रमणं अनेकेभ्यः दशकेभ्यः यथापूर्वं प्रवर्तमानम् अस्ति । पीठेन प्रोक्तं यत् अतिक्रमणमुक्तियोजनायां भौतिकातिक्रमणम् अपाकर्तुं, अतिक्रमणकारिणः च विरुध्य वैधानिककार्याचरणम् अतिक्रमणस्य अपाकरणानन्तरं पारिस्थितिकपुनर्निवासस्य च व्यापकाः उपायाः सम्मिलिताः स्युः ।

।। इति वार्ता: ।।